

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36.

Fylke: Akershus

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Hurdal

Emne: Hilsing, fakter og åfferd.

Bygdelag:

Oppskr. av: Oskar Oreholtet.

Gard:

(adresse): Hurdal i Rom.

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Egen kilde.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1) Det er frumdeles og har alltid vært en ganske
 med skikk og bruk her i Hurdal at folk hil-
 ser på hverandre. Men det forekommer man-
 ge slags måter her å hilse på; det vil si,
 enten det er en hverdags-hilsing, eller
 det er en høitidelig hilsing. Foruds. to
 kjendte møttes eller viin, blev det bare ut-
 vekslet et kort blick, ofte til den ene siden
 med hodet og et munder av et moen, og med
 hånnen - ofte bare med en eller to fingre, flykt-
 lig strøket op mot det ene øiet. Forugik hils-
 ingen i kirken, i et eller annet høitidelig
 lag, eller i en annen forsamling av helge-
 kledte folk her i bygda, blev hilsingen ut-
 ført på en mer anstendig måte; da var
 det gjerne håndhilsing, som regel med
 løfting av hodeplagg. Denne skikk for hilsing
 her, har holdt sig ned gjennom tiden, og
 gjelder også nu.

2) Hvis folk som møtes, eller viin, ikke
 kjenner hverandre, behøver de ikke å hilse til
 hinannen her i bygda.

3) Det har vært, og er en almindelig skikk
 her i Hurdal, at hvis det er to jevnaldrene

de menneske som hilser på hverandre, og den ene er av højere byrd enn den annen, er det gjerne den mest ansedte som hilser først. Er det en gammel og en ung som skal hilse på hinannen, og de er av like høi eller lav byrd, er det gjerne den eldste som hilser først; er den eldre fattig og tilbaketrukket, er det gjerne den yngste som hilser først. Det samme forekommer hvis det var det motsatte av det foran nemte.

4) Hvis de som hilste på hverandre var kjendte og hadde talt i sammen før, sa de gjerne: Takk for sist. Hvis vedkommende var ukjendte for hverandre, ga de hinannen hånden og begge sa sit navn.

5) I eldre tider hendte det ofte her i Hordal at hvis en fattigmann møtte presten, eller en annen høi embedsman, eller arbeidshere på almeneværens gik vedkommende mann ned på kne i viggrøften med buen eller hatten under armen, mens den høie herre fór forbi. Ellers var det vanlig, hvis det enten var slektninger, granner eller andre ansedte bygdefolk, at de møtende tok av sig hatten for hverandre.

6) Hvis slikt hendte at den ene av de hilsende holdt buen eller hatten, enten mellom hennene eller under armen, betydde det at vedkommende var høist unnerdanig overfor den annen.

7) Det var helst i hverdags at folk hilste på ulik måte.

8) Folk stod i almindelighet fritt når det gjaldt hilsing på born under høitidelige forsamlinger.

9) Det kunde også at folk i enkelte tilfelle klappede hinannen på skulderen. Dette kunne bety et uttrykk enten på vennskap eller også et eller annet samtaleemne.

10) Jeg vet ikke noe annet enn folk her i slike anledninger lyttet til plakkeringer i stor andektighet.

11) Folk her oppførte sig høist erbidige når de møtte likferd eller brudferd.

12) Har ikke forekommet her.

13) Uttrykket: Godmorgen, blev brukt som hilser fra tidligste morgen til middagstid - så blev hilser: Goddag, brukt utover aftenen. Godaften blev så brukt utover kvelden til man så hilste godnatt som avskjedshilser.

14) I kjendte grunner eller kretser kan ofte uttrykket godmorn, bli benyttet som hilser hvad tid av døgnet det enn forekommer, uten at det blir vakt noe opsikt.

15) Litt spøk kan det forekomme blandt folk ved slik hilser. Foreks: Aften sier skåven om kvelen.

16) I denne tid brukes uttrykket: Aften, som hilser mer vanlig, hvad tid på døgnet det enn er, enn før i tiden.

17) Slike uttrykk var ikke vanlig her i Guldal, men det kunde at farndefolk som kom gjennom bygda, brukte sådan hilsemåte.

18) Slike uttrykk blev ikke vanlig

benyttet her.

19) Ja.

20) De bad gjerne om å få tale et ord på
tannarskånd med vedkommende husefar.

21) Ikke før i tiden var det så vanlig med
denne skik som nu.

22) Det kan brukes flere slags svar. Såsom:
Kamr-ja - Varsegod, o. s. v.

23) En fremmede stod gjerne ved døren
til husets folk bad vedkommende gå
frem på å sitte.

24) Det har alltid vært skik og bruk
her, at fremmede tar av sig hatten el-
ler tuen med det samme de kommer
inn gjennom døren.

25) Var det en kjendt, voksen ung-
karn som kom inn, kunne det fal-
le nounspekord. Samt: Sitt ned, for du
veks itna min. Eller: Du for nok sit-
te ned, eller kommer du ikke att.

26) Ja.

27) Det kom noe an på, enten det var folk
som gik eiend, eller det var gjestefolk som
kom til gårds. Var det gjestefolk blev det
brukt mer høitidelig hilsen.

28) Husmoren arisa et besök av en gran-
nekjening mere viktig enn forcks. et manns-
besök. Dette for husmoren hensynet av renslig-
het og ryddighet av rummet.

29) De blev i kort tid ønsket velkommen
for de blev vist inn i stuen.

30) De sa gjerne: De får ha det bra. Svaret
blev gjerne: Takk det samme igjen.

31) De får ha ei god vise. For hva vi får sin
annen igjen.

32) Slikt var skik og bruk bare mellom
kjerustepar.

33) Svart i spørsmål 32.

34) Nei.

35) Nei.

36) Slik takkemåte forekom ikke her.

37) Nei.

38) Forekom ikke.

39) Ja. Det kaldtes å bytte nose.

40) Det kunne forekomme mellom alle
i samme familie.

41) Noe spesielt uttrykk var det ikke
for slikt.

42) Dette het å gi godkjøka.

43) Dette forekom både mellom barn å
voksne.

44) Dette uttrykk, nemlig; Tillykke, blev
bruyttet til en sønn hadde vært heldig,
eller stod foran en stor handling.

45) Til jul og andre festdager ønsket de
gjærne med ordet; God, eller glædelig. Til
barnefødsel, forlovelse eller bryllup, brukte
de uttrykket; Tillykke.

46) I eldre tider blev det ikke brukt noe
ord for medfølelse i slike anledninger,
derimot i den senere tid blir ordet; Kan-
soler, bruyttet.

47) Her kunne det være fint med å sva-
re eller ikke.

48) Når det blev talt ved en bær, blev
dette foretatt i avdødes. Dette blev kaldt
å; Sala ut liket.

49) Dette kunne gjøres ved forskjellige
fakter i ansiktet.

⁶
50) Slektninger og andre kjendte, bruker
man å si: Du, til: Fummede eller høit-
stående folk sier man: De, til:

51) Nei.